

Vragenlijst staatssteuntoets voor ad hoc* subsidies

Datum:	27-8-2021
Ingevuld door:	5.1.2e
Subsidieontvanger:	Het Nederlandse Rode Kruis
Subsidienummer:	331931

** Met 'ad hoc' subsidies wordt bedoeld op subsidies die niet onder een bijzondere regeling of een bijzonder beleidskader vallen.*

Deze toets dient om te beoordelen of een voorgenomen subsidie staatssteun oplevert.

Bij het verstrekken van een subsidie bestaat de mogelijkheid dat de subsidie kwalificeert als staatssteun. Wanneer staatssteun niet gerechtvaardigd kan worden en niet is aangemeld bij de Commissie is deze strijdig met het Europese recht en moet deze worden teruggevorderd van de aanvrager. Daarom wordt verstrekking van subsidie die niet in lijn is met de staatssteunregels door de Auditdienst Rijk (ADR) en de Algemene Rekenkamer (AR) als onrechtmatig gezien.

Wanneer uit de toets blijkt dat een voorgenomen subsidie staatsteun kan zijn, kan vaak – door bijvoorbeeld bepaalde voorwaarden op te nemen of de subsidie onder een uitzondering te brengen – worden voorkomen dat daadwerkelijk sprake zal zijn van ongeoorloofde staatssteun. Het is wel zaak dit in een vroeg stadium te onderkennen.

In Subsidieplein zijn vragen over staatssteun opgenomen. Bij specifieke subsidieregelingen en beleidskaders is vooraf generiek getoetst op staatssteun en kan worden volstaan met het beantwoorden van de vragen in Subsidieplein. Voor subsidies die alleen op basis van de Kaderregeling worden verstrekt dient vooraf per geval te worden getoetst op staatssteun. Om deze toets kwalitatief goed te kunnen uitvoeren is deze staatssteuntoets ontwikkeld.

De staatssteuntoets in Subsidieplein bestaat uit vijf gesloten vragen, die zijn samengevat in onderstaand stroomschema uit de 'Handreiking Staatssteun voor de overheid'.¹ Er is sprake van staatssteun als op alle vijf vragen 'ja' moet worden geantwoord.

¹ De 'Handreiking Staatssteun voor de overheid 2016' is [hier](#) te vinden.

Als hulpmiddel bij het beantwoorden van de vijf vragen in Subsidieplein is de navolgende vragenlijst ontwikkeld.

Als de uitkomst van de toets is dat er sprake is van staatssteun, neem dan contact op met WJZ via de [5.1.2i Functionele emailadressen](#) en stuur deze vragenlijst ingevuld mee. Voeg daarbij ook de aanvraag, het activiteitenplan en de begroting, als die er reeds zijn.

Als je twijfelt over het antwoord op de vragen raden we je aan eerste de 'Handreiking Staatssteun voor de overheid 2016' te lezen. Deze is [hier](#) te vinden.

Bovendien heeft WJZ een staatssteungroep op VWSnet waar het **Groeidocument 'Staatssteun voor de VWS-Praktijk'** te vinden is. Dit document is een handleiding waarin de hoofdvragen van de staatssteuntoets in detail worden doorlopen en daarbij een koppeling wordt gemaakt met de verschillende beleidsterreinen van VWS.

Mocht je er ook dan niet uit komen, neem dan ook via de [Dienstpostbus](#) contact op met WJZ.

Vraag 1: In een paar zinnen, waar gaat de subsidie om?

Subsidieontvanger:

Het Rode Kruis is bij de hulpverlening aan slachtoffers van gewapende conflicten en rampen een waardevolle partner van de overheid. Vooral de inzet van vele vrijwilligers en de mogelijkheden van het Rode Kruis om (internationaal) vermiste personen op te sporen en familierelaties te herstellen, springen daarbij in het oog. Het Rode Kruis heeft daarom een vaste plaats in de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen het Koninkrijk.

Omschrijving subsidie:

Subsidie ter implementatie van het Nationaal Actieplan waarmee invulling wordt gegeven aan de auxiliaire rol en het mandaat van het Nederlandse Rode Kruis en wordt bijgedragen aan het verminderen van sterfte en ziekte, terwijl de gezondheid, veiligheid, het welzijn en het levensonderhoud van de meest kwetsbare mensen worden beschermd. Dit zal gedaan worden door te ondersteunen om de overdracht van COVID-19 te verminderen en getroffen gemeenschappen te helpen toegang te behouden tot essentiële gezondheids- en sociale diensten. In 2020 is hiervoor een subsidie verleend. Tevens is in 2021 een herziening verleend. De herziening zag grotendeels op dezelfde activiteiten als reeds in 2020 beoordeeld. Één activiteit was nieuw. In deze aanvraag zijn enkele nieuwe activiteiten toegevoegd, namelijk het programma psychosociale ondersteuning en activiteiten in het kader van medische ondersteuning (ondersteuning kwetsbare groepen). Voor wat betreft de eerdere activiteiten

onderdak en voedsel wordt enkel subsidie aangevraagd voor de personele kosten. Op 12 maart 2020 trad het Crisis Management Plan (hierna te benoemen als: CMP) formeel in werking en opereert het Nederlands Rode Kruis sindsdien volledig vanuit deze crisisstructuur. De laatste keer dat het CMP werd geactiveerd, was in september 2017 toen orkaan Irma Sint-Maarten grotendeels verwoestte.

De huidige crisisorganisatie bestaat uit crisisorganen op verschillende niveaus: een Landelijk Actie Centrum (LAC), Landelijk Operationeel Centrum (LOT), Crisis Communicatie Team (CCT) en het Crisis Management Team (CMT). Ook zijn er in de districten zogenoemde District Actie Centra (DAC) actief die de noodhulpverlening op regionaal niveau coördineren. Dit doet het Nederlands Rode Kruis aan de hand van diverse interventies, verdeeld over verschillende programma's, welke gebaseerd zijn op de basislevensbehoeften: onderdak, voedsel, medische zorg, psychosociale zorg en hygiëne.

Vraag 2: Welke activiteiten willen we subsidiëren?

Geef hieronder aan welke activiteiten we willen subsidiëren en om welk bedrag het per activiteit gaat. Geef zo nodig een toelichting bij iedere activiteit, bijvoorbeeld voor wie de activiteit is bedoeld en of de organisatie de activiteit zelf gaat uitvoeren of daar derden voor inhuurt. Als de subsidie op meer activiteiten ziet, breid dan de tabel naar beneden uit.

Nr.	Omschrijving activiteit	Bedrag 5.1.1c (wanneer men onderstaande bedragen optelt, mist er 5.1.1c Dat betreft accountant en controlekosten)
1.	Medische ondersteuning Mensen die fysiek niet in staat zijn om zelf naar een zorginstelling te gaan, niet sterk genoeg zijn voor een zorgtaxi en daarnaast ook geen hulp kunnen krijgen vanuit hun netwerk, worden op dit moment geholpen door het Nederlands Rode Kruis. Vrijwilligers halen de hulpvragers thuis op, brengen ze naar de zorg die zij nodig hebben en vervolgens weer terug naar huis. Daarnaast helpen vrijwilligers hulpvragers ten behoeve van interklinisch vervoer en repatriëring vanuit een ander ziekenhuis. Ook ondersteunt het Nederlands Rode Kruis artsen in de uitvoering van thuis testen op COVID-19, voor mensen die niet naar een teststraat kunnen. De vervoersritten worden aangevraagd vanuit huisartsen, de GGD, ziekenhuizen en soms bellen hulpvragers zelfstandig de Rode Kruis Hulplijn. Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) heeft het Nederlands Rode Kruis gevraagd om deze ritten te gaan uitbreiden, ter ontlasting van de gehele zorgketen. Het gaat om vervoer van mensen met COVID	5.1.1c Bestaande uit: -begeleid vervoer: € 5.1.1c - Opleiden van personen met een migranten achtergrond: € 5.1.1c - 1000 asielzoekers, ongedocumenteerden, dak/thuislozen EHBO vaardig maken € 5.1.1c - EHBO materiaal aanpassen en t.b.v. doelgroep 12 tot 16 jaar 5.1.1c

	verschijnselen, die bijvoorbeeld reguliere taxi's niet willen ophalen. De vervoersmiddelen worden daarom extra beschermd. Tot slot zorgt het Nederlands Rode Kruis ook voor vervoer, zowel begeleid, als zijnde niet begeleid, van en naar GGD-vaccinatie locaties. • Kwetsbare groepen ondersteunen in het helpen van elkaar. - het verzorgen van EHBO-cursussen voor personen met een migrantenachtergrond, dit in samenwerking met de Marokkaanse vereniging voor Nederlandse artsen. Dit vergt een specifieke op maat gesneden aanpak, geschikt voor deze doelgroepen, waarin culturele overwegingen en taalachtergrond worden meegenomen. Reguliere opleidingen zijn hiervoor dus niet geschikt. ; - het geven van EHBO-lessen aan 1000 asielzoekers, ongedocumenteerden, dak-/thuislozen; - het aanpassen van ons EHBO-cursusmateriaal voor bovenstaande doelgroepen om te kunnen voorzien in de behoefte van het praktijkonderwijs om beter op de doelgroep afgestemde methodes en materialen te ontwikkelen. Dit materiaal ontwikkelt NRK in samenspraak met deze scholen. Voor wat betreft EHBO-lessen, dit wordt niet enkel aangepast op de doelgroep, maar ook op de situatie rondom Covid-19 (denk aan mond-op-mond beademing, extra maatregelen rondom hygiëne etc.)	- beter op de doelgroep afgestemde methodes en materialen 5.1.1c - Middelen en materialen t.b.v. hulpverlening 5.1.1c
2.	Persoonlijke hygiëne • Publieksvoorlichting: mensen worden gestimuleerd gedrag vol te houden (1,5 meter afstand houden, handen wassen, hoesten in elleboog etc.).	5.1.1c
3.	Vrijwilligers en beroepskrachten • De verwachting is dat ook in de periode juni tot en met december 2021 een deel van de beroepskrachten niet de eigen werkzaamheden kunnen uitvoeren door COVID-19. NRK heeft ook extra medewerkers in dienst genomen waarvan zij het dienstverband tijdelijk willen verlengen. De beroepskrachten ondersteunen en faciliteren de vrijwilligers, maar zijn soms ook uitvoerend. Ze doen dit in gevallen waar bepaalde specialistische deskundigheid gewenst is of als het gaat om de minimaal beschikbare tijd in een week. De beroepskrachten zorgen dat vrijwilligers effectief hun taken kunnen uitvoeren, de systemen kunnen	Bestaande uit: -Centraal en decentrale beroepskrachten die tijdelijk ander werk doen, beroepskrachten speciaal aangenomen voor COVID-19: € 5.1.1c

	gebruiken en binnen de organisatie hun weg kunnen vinden. • Opleidingen en trainingen: bevoegd en bekwaam hebben en houden (EHBO) in verband met Covid 19 situatie. • Daarnaast hecht het Rode Kruis grote waarde aan veiligheid en hebben zij voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen nodig (ondersteunend aan de activiteiten). • Pilot waarbij vrijwilligers van het Rode Kruis medisch personeel ondersteunen om hiermee de werkdruk te verlichten tijdens COVID-19. • Om voor de uitvoering van de hulpverlening voldoende vrijwilligers te hebben zullen drie wervingscampagnes opgezet worden.	-Opleidingen en trainingen: bevoegd en bekwaam hebben en houden (EHBO) 5.1.1c 5.1.1c -Persoonlijke beschermingsmiddelen en kleding 5.1.1c -Pilot ondersteuning zorginstelling € 5.1.1c -3x wervingscampagne € 5.1.1c
4.	Programma psychosociaal • In samenwerking met een kennisinstituut bieden van training op vaardigheden en op mentale weerbaarheid aan jongeren. Dit in relatie tot de mentale gevolgen rondom COVID-19. Tevens opleiden en begeleiden van mentale jongerenambassadeurs. ▪ Voor vrijwilligers en beroepskrachten van het Rode Kruis die ingezet zijn bij COVID-hulpverlening wordt nazorg en intervisie verzorgd.	5.1.1c

Vraag 3: Welke van deze activiteiten zijn economische activiteiten en welke niet? Motiveer het antwoord.

Een economische activiteit is het aanbieden van goederen of diensten op een markt. Er bestaat een markt als er een andere onderneming is die het goed of de dienst ook aanbiedt of kan aanbieden. De rechtsvorm van de organisatie die de economische activiteiten uitvoert doet niet ter zake. Ook stichtingen of verenigingen kunnen economische activiteiten uitvoeren.

Nr.	Activiteit	Economisch?	Waarom wel/niet?
0	algemeen		Unieke positie Rode Kruis De Nederlandse Rode Kruis noodhulpverlening is ingebed in een stevige organisatie, met specifieke kennis, ervaring en resources, waardoor zij een kwaliteit kunnen bieden die uniek is. Zij hebben namelijk: • 24/7 piket structuur voor urgente hulpverzoeken vanuit overheden, Veiligheidsregio's en (zorg)instellingen.

			• 80.000 oproepvrijwilligers (de Ready2Helpers) en 8.000 kernvrijwilligers in heel Nederland. • Een centraal crisisteam in 23 districten, 24/7 ondersteund door een Landelijk Actie Centrum. • Hulpaantallen, soort hulpvragen en doorlooptijden worden real time gemonitord via een back-office systeem. Rapportages door middel dashboards. Dit brengt hen in de gelegenheid directe sturing te kunnen geven daar waar nodig. • NRK weet welke vrijwilligers zij op pad sturen. Ook houden zij evaluaties onder de hulpvragers en vrijwilligers ten behoeve van het proces van leren en verbeteren. Per district zijn er sociale kaarten waarin de lokale hulpverleningsinstanties en burgerinitiatieven staan. Dit ten behoeve van (lokale) doorverwijzingen. • De unieke structuur van het Nederlands Rode Kruis stelt hen in staat om tijdens crises snel op- en af te schalen. De unieke positie van het Nederlandse Rode Kruis bij crisissituaties en de omvang van de organisatie maken dat het Rode Kruis als enige organisatie in Nederland geschikt is om de corona crisis en de gevolgen daarvan slagvaardiger, efficiënter en effectiever dan anderen en op verschillende essentiële gebieden tegen te gaan. Het totaalpakket aan activiteiten, zoals hieronder beschreven, is nodig om de meest kwetsbaren in onze samenleving te beschermen op het gebied van gezondheid, veiligheid, het welzijn en het levensonderhoud. Deze gebieden moeten dan ook in onderlinge samenhang worden bekeken. Deze diensten worden allemaal kosteloos en openbaar aangeboden. Rode Kruis heeft bij uitstek de faam (en goodwill) van vertrouwde en betrouwbare hulporganisatie. Voor marktpartijen is hier geen markt omdat er geen verdienmodel is voor gelijkwaardige dienstverlening aan de mensen in crisissituatie. Zoals uitgelegd is er geen andere organisatie in Nederland die een dergelijk pakket aan activiteiten op
--	--	--	---

			deze schaal op zo'n korte termijn kunnen opzetten. Besluit 1988 Publiek en doelgroep zijn geneigd om beschreven activiteiten af te nemen van het Rode Kruis vanwege de lange geschiedenis en bijzondere positie van de organisatie t.o.v. overheid, de auxiliaire rol. Het tweede lid van artikel 6a van het Besluit Rode Kruis 1988 regelt dat de overheid de toegang van hulpvragers tot de hulpverlening van het Rode Kruis binnen het Koninkrijk waar mogelijk bevordert. Hiermee wordt aangegeven dat de overheid de onafhankelijke hulpverlening door het Rode Kruis zal respecteren en waar mogelijk faciliteren. Ook op dit onderdeel zien we dat we het NRK moeten faciliteren. Besluit Rode Kruis 1988 laat zien dat NRK een bijzondere positie heeft t.o.v. overheid en de overheid moet op basis van dit KB de toegang van hulpvragers tot de hulpverlening van het NRK bevorderen. Standpunt EC ten aanzien van steun ter bestrijding van de coronacrisis De Europese Commissie heeft bepaald dat subsidies aan gezondheidsdiensten ter bestrijding van de coronacrisis buiten de staatssteunregels vallen. Deze subsidie is daar deels direct voor bedoeld. Zie: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_458 Voor de volledigheid zal toch nader op de activiteiten afzonderlijk worden ingegaan:
1	Medische ondersteuning	Ja deels	Het Rode Kruis ontlast zorginstellingen door op verschillende gebieden het vervoer op zich te nemen voor niet medische gevallen (behalve covid-19). Het is denkbaar dat andere organisaties ook dergelijk vervoer aanbieden. Deze activiteit is daarom in beginsel economisch van aard. Deze activiteit heeft echter direct betrekking op de bestrijding van de coronacrisis. Op grond van het standpunt van de EC kan daarom worden beargumenteerd dat de subsidiering van deze activiteit buiten de staatssteunregels valt. Rode Kruis is

			daarnaast als enige in staat in crisistijden deze dienstverlening snel, adequaat en kwalitatief goed, landelijk dekkend op te zetten. Dit komt door hun fijnmazige goede infrastructuur waarbij praktische hulpvragen die binnenkomen op het landelijk nummer gekoppeld worden met hun lokale contacten, zodat het vervoer naar bijvoorbeeld de teststraat en GGD-vaccinatielocaties snel en efficiënt wordt geregeld, noodzakelijk bij het bestrijden van deze crisis. Daarnaast is in een eerdere fase fors geïnvesteerd in de samenwerking met GGD om dit te realiseren; deze samenwerking verloopt naar behoren waar partijen snel kunnen schakelen. Tevens is het NRK de enige partij met zowel een landelijke als lokale infrastructuur waar zowel professionele en vrijwillige organisaties gebruik van kunnen maken in tijden van crisis. Het ondersteunen van kwetsbare groepen in het helpen van elkaar bestaat uit de volgende activiteiten: - EHBO-opleiden van personen met een migratenachtergrond; in principe is het aanbieden van EHBO-cursussen een economische activiteit. Er zijn ook andere marktpartijen die EHBO-cursussen aanbieden. EHBO-cursussen voor deze specifieke doelgroep worden echter niet door andere marktpartijen aangeboden. Dat komt omdat een andere aanpak nodig is door bijvoorbeeld cultuurverschillen. Rode Kruis is de enige organisatie die deze specifieke EHBO-cursussen aanbiedt. Omdat er geen sprake is van een markt, is dit geen economische activiteit. - Het geven van EHBO-lessen aan asielzoekers, dak en thuislozen en ongedocumenteerden; in principe is het aanbieden van EHBO-cursussen een economische activiteit. Voor het aanbieden van EHBO-cursussen aan deze specifieke doelgroep is echter geen markt. Het aanbieden van EHBO-cursussen aan deze doelgroep is commercieel niet interessant genoeg. Omdat er geen sprake is van een markt, is dit geen economische activiteit. - Aanpassen van het EHBO-cursusmateriaal voor bovenstaande doelgroepen; het aanpassen van het EHBO-cursusmateriaal is nodig
--	--	--	--

			om bovenstaande EHBO-cursussen te kunnen aanbieden. Deze activiteit is zuiver ondersteunend aan bovenstaande activiteiten. Omdat het aanbieden van een EHBO-cursus aan deze specifieke doelgroepen niet economisch van aard is, is het aanpassen van het EHBO-cursusmateriaal om deze cursussen te kunnen aanbieden ook niet economisch van aard.
2	Hygiëne/publieks voorlichting	Nee	Het gaat om publieksvoorlichting dat door eenieder kan worden geraadpleegd en gratis wordt aangeboden. Dit is geen economische activiteit. Het gaat hier om hygiënevoorlichting, onderdeel van de basisprincipes om de crisis te bestrijden (handen wassen e.d.), juist ook om dit onder de aandacht te brengen bij moeilijk bereikbare doelgroepen (waar het NRK ook werkt, denk aan dak- en thuislozen, mensen met een niet westerse achtergrond enz.). Wat dit punt betreft is het Rode Kruis echt een verlengstuk van de overheidscommunicatie. Daarnaast: Publiek en doelgroepen zijn geneigd om de voorlichting en aanwijzingen van NRK eerder op te volgen dan van willekeurige "communicatiemerken". Er zijn geen andere marktpartijen die deze activiteit uitvoeren.
3	Vrijwilligers/professionals voorzien	Ja deels	NRK heeft voldoende goed opgeleide vrijwilligers en begeleiders van deze vrijwilligers nodig om de hoofdactiviteiten goed uit te kunnen voeren. De vrijwilligers en werknemers hebben ook juiste materialen en uitrusting nodig om hun crisiswerk goed en veilig uit te kunnen voeren. Deze activiteiten zijn daarom ondersteunend aan de hoofdactiviteiten die NRK in het kader van deze subsidie uitvoert en volgen de aard van deze activiteiten. Voor zover de hoofdactiviteiten niet economisch van aard zijn, zijn deze ondersteunende activiteiten dat ook. Voor zover de hoofdactiviteiten economisch van aard zijn, zijn deze direct gerelateerd aan de bestrijding van de coronacrisis en geldt het standpunt van de EC dat dit buiten de staatssteunregels valt. Deze beargumentering geldt dan ook voor de activiteiten die daaraan zuiver ondersteunend zijn. De pilot waarbij vrijwilligers van het Rode Kruis medisch personeel ondersteunen om hiermee de werkdruk te verlichten tijdens COVID-19 is in beginsel economisch van aard. Het gaat hier echter om directe bestrijding van de coronacrisis, waarover de EC heeft gezegd dat dit buiten de staatssteunregels valt.

4	Programma psychosociaal	Ja deels	Het Rode Kruis beschikt over een groot jongeren netwerk door het gehele land waardoor het in staat is om met, door én voor jongeren mentale problemen bespreekbaar te maken, de drempel om hulp te vragen te verlagen, mentale problemen te herkennen en de verwijzing naar professionals te bevorderen. Deze activiteit is een directe follow-up van "Skip de Coronadip". Jongeren leren elkaar te helpen om uit de psycho-sociale dip te komen. Daarnaast is er sprake van bestendigen van het programma Skip de Coronadip als onderdeel van curriculum op middelbare scholen. Dit wordt gratis beschikbaar gesteld aan de scholen. Er staat geen verdienmodel tegenover en het wordt landelijk uitgerold. Het gaat om het verstrekken van algemene informatie in het kader van kennisverspreiding door jongeren aan jongeren (0^e lijns) en het bevorderen van lotgenotencontact ook om van elkaar te kunnen leren. Dit zijn in beginsel niet-economische activiteiten. Er zijn op dit moment ook geen andere marktpartijen die deze dienst aanbieden. Nazorg komt voort uit de activiteiten die vrijwilligers en beroepskrachten van het Rode Kruis hebben gedaan ter bestrijding van de coronacrisis. Daarnaast zorgt het ook voor het bestendigen van het vrijwilligersbestand van het NRK en kan de kennis die de afgelopen periode opgedaan is geborgd worden. Het bieden van nazorg aan de eigen vrijwilligers en beroepskrachten is van belang zodat zij hun werk tijdens de coronacrisis goed kunnen blijven doen. Deze activiteit is daarom ondersteunend aan de hoofdactiviteiten die deze vrijwilligers en beroepskrachten uitvoeren ter bestrijding van de coronacrisis. De hoofdactiviteiten (vervoer en de pilot) zijn in beginsel economisch van aard, maar omdat het gaat om het bestrijden van de coronacrisis geldt het standpunt van de EC dat dit buiten de staatssteunregels valt. Deze beargumentering geldt dan ook voor de activiteiten die daaraan zuiver ondersteunend zijn.

Vraag 4: Is de subsidieontvanger landelijk actief? Worden de activiteiten door heel Nederland uitgevoerd?

Alleen subsidie die zuiver lokaal is, heeft geen grensoverschrijdend effect in het staatssteunrecht. Denk daarbij aan een klein verzorgingshuis in het midden van het land, waar alleen Nederlandse bewoners verzorgd worden

en waarin ook geen enkele buitenlandse investeerder geïnteresseerd is, en evenmin in verzorgingshuizen in de omgeving.

Ja

Conclusie: Als je op vraag 3 één of meerdere keren "ja" hebt geantwoord en eveneens op vraag 4, dan is er zeer waarschijnlijk sprake van staatssteun.

Nee er is geen sprake van staatssteun

Dat er sprake is van staatssteun is nog geen reden om niet te subsidiëren. Alleen ongeoorloofde staatssteun is verboden. Staatssteun kan geoorloofd worden gemaakt op een aantal manieren. Voor VWS zijn de volgende vrijstellingen relevant:

- A. De 'de-minimis' verordening;
Subsidies van minder dan € 200.000,- over drie jaar aan één onderneming. Zie ook paragraaf 3.1 van de 'Handreiking Staatssteun voor de overheid'.
- B. Een van de vrijstellingsverordeningen, waarbij voor VWS eigenlijk alleen de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) van belang is;
Denk daarbij aan steun voor het MKB, steun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, steun voor kwetsbare werknemers en werknemers met een handicap, sociale vervoerssteun voor bewoners van afgelegen gebieden, steun voor cultuur en instandhouding van het erfgoed, steun voor sportinfrastructuur en multifunctionele recreatieve infrastructuur. Zie ook paragraaf 3.2 van de 'Handreiking Staatssteun voor de overheid'.
- C. Er is sprake van een Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB).
Het moet dan gaan om diensten die de markt onvoldoende oppakt of niet tegen maatschappelijk aanvaardbare en objectieve voorwaarden worden verricht (bv prijs, kwaliteit of continuïteit). Denk daarbij aan spoedeisende hulp in afgelegen gebieden of bijvoorbeeld de kosten voor de NIPT-test. Zie ook paragraaf 3.5 van de Handreiking Staatssteun voor de overheid' en de 'Handreiking DAEB'.²

² De 'Handreiking DAEB' is [hier](#) te vinden.

Hulp nodig? Neem contact op met WJZ via de 5.1.2i Functionele emailadressen en stuur daarbij de ingevulde toets mee. Voeg daarbij ook de aanvraag, het activiteitenplan en de begroting, als die er reeds zijn.

WJZ

Is WJZ ingeschakeld?

☒ Ja

☐ Nee

Naam WJZ'er

5.1.2e

ADVIES WJZ 2021

Subsidie aspecten

Deze staatssteuntoets heeft betrekking op de projectsubsidie voor de periode van 1 juni tot en met december 2021 aan het Nederlandse Rode Kruis. Deze projectsubsidie volgt op een eerdere projectsubsidie die voor dit doel aan het NRK is verstrekt. De activiteiten die worden gesubsidieerd komen gedeeltelijk overeen. WJZ merkt op dat de projectperiode van deze subsidie loopt van 1 juni tot en met december 2021 en dus al is gestart. Van belang is dat activiteiten alleen subsidiabel zijn voor zover deze hebben plaatsgevonden nadat de aanvraag is ingediend. Daarnaast lijkt de activiteit "pilot waarbij vrijwilligers van het Rode Kruis medisch personeel ondersteunen om hiermee de werkdruk te verlichten tijdens COVID-19" op activiteiten die reeds via de subsidieregeling coronabanen worden gesubsidieerd. Advies van WJZ is daarom om de activiteiten via de daarvoor opgestelde subsidieregeling te subsidiëren.

Staatssteun

De subsidie is bedoeld om door COVID-19 getroffen kwetsbare groepen te helpen toegang te behouden tot essentiële gezondheids- en sociale diensten en om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Dit gebeurt in de vorm van:

- Vervoer van kwetsbare mensen (met COVID-verschijnselen) zodat zij toegang houden tot de zorg en het vervoeren van kwetsbare mensen naar vaccinatie locaties;
- EHBO-cursussen verzorgen voor personen met een migrantenachtergrond;
- Het geven van EHBO-cursussen aan asielzoekers, ongedocumenteerden, dak-/thuislozen;
- Aanpassen EHBO cursusmateriaal aan de doelgroep en aan COVID-19 omstandigheden;
- Publieksvoorlichting over COVID aan eenieder om niet;
- Het inschakelen van extra beroepskrachten voor de ondersteuning van vrijwilligers in verband met COVID-19;
- Het extra opleiden en trainen van eigen personeel en vrijwilligers in verband met COVID-19;
- Het bieden van materiaal / uitrusting aan de eigen vrijwilligers, zodat zij het crisiswerk in verband met COVID-19 veilig kunnen doen;
- Pilot ter ondersteuning van zorginstellingen tijdens COVID-19;
- Het starten van wervingscampagnes voor werven extra vrijwilligers;
- Het aanbieden van een psychosociaal programma voor jongeren die last hebben van mentale (covid gerelateerde) problemen (vraagbaak- en doorverwijzingsfunctie voor jongeren);
- Nazorg en intervisie voor eigen personeel en vrijwilligers van het Rode Kruis die zijn ingezet bij de bestrijding van het coronavirus.

De Europese Commissie heeft bepaald dat subsidies aan gezondheidsdiensten ter bestrijding van de coronacrisis buiten de staatssteunregels vallen. Deze subsidie is deels direct daarvoor bedoeld. Dit standpunt van de EC is daarom in ieder geval van toepassing op de activiteiten die direct te maken hebben met de bestrijding van de coronacrisis, zoals het vervoer, het ondersteunen van zorgpersoneel en daaraan zuiver ondersteunende activiteiten. Zie: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_458.

Daarnaast is DMO per activiteit ingegaan op de vraag of de activiteit economisch van aard is en zo ja, of er een markt is voor die activiteit. De activiteiten worden achtereenvolgend besproken.

Activiteit medische ondersteuning

Zoals bij de staatssteuntoets 2021 is aangegeven, is het COVID-gerelateerde vervoer van kwetsbaren (en daaraan ondersteunende activiteiten) van economische aard. Er zijn ook andere marktpartijen (zoals Transvision) die deze activiteit kunnen uitvoeren. Het juiste instrument voor het realiseren van vervoer naar vaccinatieplaatsen is niet een subsidie, maar een opdracht (via een aanbesteding). WJZ heeft daarom geadviseerd om een losse opdracht te verstrekken voor het COVID-gerelateerde vervoer van kwetsbaren. Naar aanleiding van dit advies is er begin 2021 een escalatienota de lijn in gegaan. De minister is akkoord gegaan met het subsidiëren van deze activiteit.

Het onderdeel kwetsbare groepen ondersteunen in het helpen van elkaar bestaat uit meerdere activiteiten. Het aanbieden van EHBO-cursussen is in beginsel economisch van aard. Er zijn ook andere marktpartijen die deze cursussen aanbieden. In het kader van deze subsidie gaat het echter om EHBO-cursussen voor specifieke doelgroepen. DMO geeft aan dat voor het aanbieden van EHBO-cursussen aan deze specifieke doelgroepen geen markt is. Dit komt omdat hiervoor speciale kennis en ervaring is vereist of omdat het commercieel niet interessant is om voor deze doelgroep een EHBO-cursus aan te bieden. Indien er geen markt is, is er geen sprake van een economische activiteit. Het aanpassen van het cursusmateriaal is nodig om de cursussen te kunnen aanbieden. Deze activiteit is zuiver ondersteunend aan het aanbieden van de cursussen voor deze doelgroepen en daarom ook niet economisch.

Activiteit persoonlijke hygiëne

Het gratis verzorgen van publieksvoorlichting aan een ieder om niet met betrekking tot de COVID-maatregelen is in beginsel niet economisch van aard. Er zijn ook geen andere marktpartijen die deze activiteit uitvoeren.

Activiteit Vrijwilligers / professionals voorzien

Het hebben van voldoende, goed opgeleide vrijwilligers en begeleiders en de juiste materialen en uitrusting is voor het Rode Kruis nodig om de andere activiteiten die in het kader van deze subsidie worden gefinancierd goed uit te kunnen voeren. Deze activiteiten zijn daarom ondersteunend aan de hoofdactiviteiten die NRK in het kader van deze subsidie uitvoert en volgen de aard van deze activiteiten. Voor zover de hoofdactiviteit niet van economische aard is, is de ondersteunende activiteit dit ook niet. Voor zover de hoofdactiviteit wel van economische aard is, heeft de activiteit direct betrekking op de bestrijding van de coronacrisis en geldt het hierboven genoemde standpunt van de EC.

Het ondersteunen van zorginstellingen tijdens de coronacrisis is in beginsel een economische activiteit. Deze activiteit heeft echter direct betrekking op de bestrijding van de coronacrisis en het standpunt van de EC is daarom ook hierop van toepassing.

Activiteit programma psychosociaal

Het bieden van psychosociale hulp aan jongeren is in beginsel een economische activiteit. In dit geval is echter geen sprake van professionele hulp, maar gaat het om hulp van jongeren aan jongeren. Het gaat meer om het verstrekken van algemene informatie in het kader van kennisdeling en lotgenotencontact. Dit zijn in beginsel geen economische activiteiten. DMO geeft aan dat er op dit moment ook geen markt is voor deze activiteit. De activiteit is daarom niet economisch van aard. WJZ adviseert om in de gaten te houden of er een markt ontstaat voor deze activiteit.

Het bieden van nazorg aan de eigen vrijwilligers en beroepskrachten is van belang zodat zij hun werk tijdens de coronacrisis goed kunnen blijven uitvoeren. Deze activiteit is daarom ondersteunend aan de hoofdactiviteiten die deze vrijwilligers en beroepskrachten uitvoeren ter bestrijding van de coronacrisis. Deze hoofdactiviteiten zijn economisch van aard, maar hebben direct betrekking op de bestrijding van de coronacrisis. Hierover heeft de EC gezegd dat dit buiten de staatssteunregels valt.

Conclusie

Deze subsidie is deels economisch en deels niet-economisch van aard. Voor zover de activiteiten economisch van aard zijn, hebben deze direct betrekking op de bestrijding van de coronacrisis. De Europese Commissie heeft bepaald dat subsidies aan gezondheidsdiensten ter bestrijding van de coronacrisis buiten de staatssteunregels vallen. Er is daarom geen sprake van staatssteun.

WJZ benadrukt dat er in deze toets een aantal staatssteunrisico's zijn gesignaleerd. Zo is het de vraag voor hoe lang het standpunt van de EC, dat subsidies aan gezondheidsdiensten ter bestrijding van de coronacrisis buiten de staatssteunregels vallen, nog geldt nu we toch richting het einde van de coronacrisis gaan. DMO heeft daarnaast voor een aantal activiteiten aangegeven dat er op dit moment geen sprake is van een markt (en deze activiteiten daarom niet economisch van aard zijn). Voor deze activiteiten moet in de gaten gehouden worden of er niet toch een markt ontstaat. Dit is immers van invloed zijn op de staatssteunbeoordeling.

WJZ is van mening dat de staatssteunrisico's beperkt zijn, omdat het gaat om een tijdelijke projectsubsidie/impuls in verband met de coronacrisis en een beperkte doelgroep. Indien de DMO besluit het Rode Kruis structureel te ondersteunen, merkt WJZ op dat er een marktverkenning moet plaatsvinden met het oog op de andere aanbieders van de activiteiten die zij uitvoeren. Ook kan worden onderzocht of er een DAEB gevestigd kan worden.

Inhuur derden

Indien derden worden ingehuurd (bijvoorbeeld ten aanzien van het verkrijgen van materiaal/uitrusting voor vrijwilligers), wordt in de verleningsbeschikking van de subsidieontvanger gevraagd om de diensten op een transparante wijze in de markt te zetten. De volgende passage dient dan in de verleningsbeschikking te worden opgenomen:

Ik wijs u erop dat inhuur van derden voor gesubsidieerde activiteiten door middel van een open, transparante en non-discriminatoire procedure en tegen marktconforme tarieven dient te geschieden.